

Verslag brainstormsessie conferentie Het Jonge Kind
Woensdag 10 januari 2024 van 13:00 – 17:00 uur
Locatie: Klooster Willibrordhaeghe te Deurne

Op 10 januari 2024 organiseerde BCO Onderwijsadvies en -ondersteuning de conferentie 'Het jonge kind', op initiatief van de gemeente Helmond en SWV Helmond-Peelland PO. De aanleiding tot het congres is de forse stijging van TLV's bij (zeer) jonge kinderen en de toenemende zorg om de juiste - en vooral tijdige - ondersteuningsbehoefte.

De presentaties door BCO van het desktop- én veldonderzoek naar de oorsprong van de ondersteuningsbehoeften van het jonge kind (zie PowerPointpresentatie conferentie 'Het jonge kind') vormden een mooi startsein voor de gezamenlijke missie om nog meer kansen te creëren voor alle jonge kinderen. De aanwezige professionals uit de kinderopvang, onderwijs, GGD en gemeenten gingen in de brainstormsessie actief aan de slag om vanuit verschillende perspectieven te kijken naar hoe we jonge kinderen meer kansen kunnen bieden.

In de brainstorm werden in verschillende groepen concrete oplossingsrichtingen besproken aan de hand van de sheet: "Bevindingen en Verdieping en Uitdaging".

Daarbij werden door de gespreksleider de volgende vragen gesteld:

1. Wat is herkenbaar vanuit de presentatie van onderzoeksresultaten en wat niet?
2. Welke succeservaringen zijn er al in de eigen praktijk te vinden?
3. Welke mogelijke oplossingsrichtingen zijn er met elkaar te vinden? Wat is hiervoor nodig?

De uitkomsten zijn verzameld in een Padlet: [Conferentie 10 januari 2024 Kansen voor jonge kinderen, op weg naar een integrale aanpak \(padlet.com\)](https://padlet.com/Conferentie-10-januari-2024-Kansen-voor-jonge-kinderen-op-weg-naar-een-integrale-aanpak) en worden hieronder per thema omschreven:

1. Verstopping in de zorgroute én hulpvragen worden complexer

Wat is herkenbaar?

- Er zijn kinderen met hulpvragen die pas laat (vanaf groep 1) gezien worden en die dus niet naar een voorschoolse voorziening gaan.
- In voorscholen stromen kinderen in, waarvoor eigenlijk geen passend aanbod is. De voorscholen willen niet dat de kinderen thuiszitten, dus houden ze binnen.
- Kinderen kunnen nergens naartoe; geen uitstroommogelijkheden, dus blijven op de reguliere voorschool.
- Doorgaande lijn stagneert; 3,5 – 4jaar; er zijn steeds kinderen met een ontwikkelingsachterstand. Hoe constateer je deze op jonge leeftijd? Bij jonge

kinderen met een grillige ontwikkeling is er vaak ook de hoop/ verwachting dat de ontwikkeling nog komt.

- Er is een groot verschil in de groepsgrootte van de voor- (16) en de vroegschool (soms over de 30?).
- Zorgroute tot aan eerste signalering gaat vaak goed, dan stagneert het; vanwege te veel schotten en duurt het te lang voordat de juiste hulp geboden kan worden.
- Pedagogisch professionals (PP'ers) kunnen zich onvoldoende op de groep richten, omdat kinderen de 'basisvoorwaarden' voor functioneren in een groep niet beheersen.
- Vanuit SBO bezien is er minder instroom vanuit reguliere setting, maar meer vanuit de speciale (voor)schoolse settings.
- Er is sprake van een opvallende toename van taal-spraakproblematiek.
- Op scholen speelt al snel de vraag wie waar verantwoordelijk voor is. De school mist hierin de verantwoordelijkheid van de gemeente voor kinderen bij wie al snel geconstateerd wordt dat meer hulp nodig is.
- Kinderen worden te veel in het vluchtige ritme van de maatschappij/van hun ouders meegenomen; in wat er allemaal "moet" vanuit de omgeving.
- Problemen worden onvoldoende systemisch opgepakt.

Succeservaringen:

- Pilot Spring Kinderopvang; groepen vanuit het KDC bezoeken de scholen, denk aan groep Binderen op SBO de Toermalijn en de Antoon van Dijkschool.
- St. GOO; schoolbestuur biedt specialistische opvang aan jonge kinderen. Kinderen stromen uit naar S(B)O óf regulier onderwijs, waarbij er ondersteuning vanuit specialistische opvang geboden wordt om het volgen van regulier onderwijs mogelijk te maken.
- Combinatie van PP'er die zowel werkzaam is op de opvang als in de kleutergroep.
- VVE-coach aanstellen op een kindcentrum/school, die zowel PP'ers al leerkrachten groep 1 en 2 ondersteund in het bieden van een beredeneerd aanbod en inzet op samenwerking tussen kinderopvang en onderwijs.
- 1x in de 6/8/10 weken zorgoverleg met (voor)school, zorg (wijkteam) en GGD.
- Extra medewerker binnen een groep waarbij veel VVE-indicaties zijn, is helpend.
- Snelle inzet van ambulante begeleiding op de groep voor een kind vanuit bijv. Kluppluz of Uniek.
- Trajecten in combinatie met Kentalis vormen een succes.
- Samenwerking MKD (Norlandia) met peutergroep.
- Spreek een proeftijd van 6 weken af met de kinderopvang, wanneer er sprake is van een VVE-indicatie; om te bekijken of het kind met VVE voldoende geholpen is en op de juiste plek zit.

Oplossingsrichtingen:

- Uitgangspunt moet zijn; in principe geen TLV voor het jonge kind; een tussenfase in een goede tussenvoorziening zou de oplossing kunnen zijn. Een tussenvoorziening waar kinderen met hogere zorgniveaus wel de aandacht kunnen krijgen die nodig is. Ook voor kinderen die tussen reguliere en specialistische opvang vallen.
- Nadenken over de mogelijkheid voor het verstrekken van een VVE-indicatie in combinatie met zorg/ extra ondersteuning.
- Inzet van hbo'er in de voorschool; die met kleine groepjes kinderen gericht aan de slag kan gaan. De hbo'er schrijft tussentijds ook rapporten om zo de PP'er te ontlasten (naar voorbeeld MKD waar PP'er en leerkracht samen op de groep staan).
- Meer financiering voor 1 op 1 ondersteuning binnen het vroegschoolse, zodat kinderen daarna weer binnen de groep kunnen functioneren en je daarmee dus voorkomt dat een kind uitvalt of uitstroomt naar het S(B)O.
- Streeft naar meer inclusief; richt je op kennis en expertise vergroten van de professionals in plaats van je op één kind te richten. Richt je op coaching op de werkvloer; gericht op PP'ers en leerkrachten; niet kinderen uit de groep halen.
- Meer integrale samenwerking tussen PP'er en een leerkracht; samen zijn ze bijv. in een 3+ groep verantwoordelijk voor alle kinderen.
- Betere kennisdeling tussen voor- en vroegschool over; wanneer is een kind schoolrijp en is de voorschoolse setting niet al té schools? En andersom dient de kinderopvang ook duidelijkheid te bieden over wat zij kinderen kunnen bieden en moeten daarin soms ook grenzen stellen; komen tot voorschoolse ondersteuningsprofielen?
- Tijdig S(B)O informeren dat een school handelingsverlegen dreigt te raken en er eventueel een verwijzing aankomt. Vanuit het SBO inzetten op vroegsignalering en tijdig inzetten van de juiste hulp. Doorstroom naar regulier onderwijs moet het uiteindelijke doel zijn.
- Opzet van een Samen naar schoolklas; constructie tussen zorg/onderwijs, bijvoorbeeld zes leerlingen met eenzelfde basisbehoefte bij elkaar zetten en met een integratie van leerlingen en leerkrachten uit het SO.
- Wanneer sprake is van uitval in het regulier onderwijs; dan mogelijkheid bieden om tot rust te komen in een specialistische opvang en daarna weer terug naar regulier met goede ondersteuning in de opstart.
- Meer zorgfaciliteiten (logopedie/ fysiotherapeut/ specialisten) in het regulier onderwijs en meer extra ondersteuning in de klas.
- Meer kennis bij PABO-studenten door een verplichte stage in het S(B)O.
- Jonge kinderen die met een taxi naar een speciale opvang gaan en niet naar een school in de buurt. Wat kan een gemeente doen met besparing van middelen op leerlingenvervoer binnen de opvang en het onderwijs? Tevens worden mogelijk zo eventuele wachtlijsten voor speciale opvang opgelost.

- De maatschappij is veranderd, maar is de norm waar opvang en onderwijs aan moeten voldoen dat ook? Durf ook de vraag te stellen of de verwachtingen van de kinderopvang en onderwijs nog passen als zoveel kinderen buiten het systeem vallen. We vliegen problemen nu aan vanuit het individu, maar eigenlijk ligt er een collectief probleem onder, wat is het nieuwe 'normaal'?
- Hoe zit het met onze mindset? Hier wordt gezegd; dit kind past hier niet, in andere regio's (waaronder Den Bosch) vormt inclusiviteit al meer het uitgangspunt.

Rol van de GGD:

- Een goed contact tussen de voorschool en de GGD is belangrijk.
- Houd het consultatiebureau laagdrempelig en bereikbaar. Ga terug naar meer wijkgebonden consultatiebureaus.
- Zorgen over dat de GGD; kinderen op 3 jarige leeftijd niet allemaal meer ziet (risicogestuurd contactmoment).
- Belangrijk dat de GGD richting ouders benadrukt dat een voorschool bezoeken belangrijk is.
- Onduidelijkheid over de VVE-indicatie; in sommige gemeenten geldt deze t/m 6 jaar (groep 2), in enkele gemeenten worden deze afgegeven voor een half jaar.
- Geef het consultatiebureau een grotere rol (extra contactmoment of huisbezoek?) wanneer kinderen niet naar een voorschool gaan.

2. Verschil in hulpvragen tussen jongens en meisjes

Wat is herkenbaar?

- Meer jongens dan meisjes op het SBO; meisjes komen veelal op een latere leeftijd naar het S(B)O.
- Er zijn weinig mannelijke PP'ers of leerkrachten in de voorschool en het onderwijs.

Succeservaringen/ Oplossingsrichtingen:

- Professionalisering over de verschillen in ontwikkeling m.b.t het leren tussen jongens en meisjes.
- Er is meer aandacht nodig voor bewegend leren.
- Meer mannen trekken naar de (voor)school; meer herkenning in het gedrag van jongens.

3. Culturele verschillen/ meertaligheid

Wat is herkenbaar?

- Er is een duidelijk verschil in nieuwkomers; onderscheid asielzoekers (trauma's?) en expats.

Succeservaringen/oplossingsrichtingen:

- Spellingsregels of bepaalde onderdelen uit het onderwijsaanbod in meerdere talen beschikbaar stellen in de klas.
- Professionalisering van de professionals; cultuursensitief opvoeden (onderdeel van regionaal project; 'Inclusive and Educational Support' > cultuursensitieve trainingen). Daarbij is aandacht nodig voor: hoe communiceer je met ouders?
- Ouders die zich inschrijven om naar NL te komen, informeren over het schoolse systeem en over de voorschool (onderdeel van regionaal project 'Inclusive and Educational Support' > landingsstrip).
- Prentenboeken in andere talen beschikbaar stellen op de groep, in samenwerking met de bibliotheek (onderdeel van regionaal project 'Inclusive and Educational Support').
- Gratis taalles geven aan ouders op school, aan de hand van de nieuwsbrief. Zo krijgen ouders een groter netwerk, gaan ze de Nederlandse taal oefenen en ontmoeten ze andere ouders.
- Hoe trekken we mensen met een andere culturele achtergrond naar de werkvloer?

4. Ouderbetrokkenheid

Wat is herkenbaar?

- Waar stagneert de zorg voor het kind? Bij de zorginstantie of bij de ouders? Probleem zit ook in wantrouwen van ouders naar organisaties/hulpverlening.

Succeservaringen/oplossingsrichtingen:

- Stel hulp/ ondersteuning laagdrempelig beschikbaar voor ouders. Aanmelden is soms al ingewikkeld. Begeleid/ ondersteun ouders in een hulpverleningstraject, bijvoorbeeld samen aanmelden.
- Kijk of er buddy's zijn die gezinnen kunnen ondersteunen.
- Inzet van samenspel; ouders komen op de groep om samen te spelen met de professional – laagdrempelige vorm van bevorderen van het oudercontact.
- Inzet van Spel aan huis; PP'er gaat naar het kind thuis en begeleid Ouder én kind. Hier zijn subsidieregelingen voor, soms niet haalbaar i.c.m. werktijden van ouders.
- De inzet van het programma Ouderwijzer (gemeente Geldrop-Mierlo); alle ouders uit de gemeente worden uitgenodigd voor bijeenkomsten tijdens zwangerschap, 3 maanden, 6 maanden, 4 jaar en in groep 8. In deze bijeenkomsten staat de kwetsbaarheid van het ouderschap en daarover mogen delen centraal.
- In Tilburg krijgt elke aanstaande ouder een oudercursus.
- Inzet van workshops oudergerichte bejegening voor PP'ers/ leerkrachten (onderdeel triple P).

- Pilot ouderbetrokkenheid bij Spring Kinderopvang; PP'ers korten het intakegesprek in, maar gaan wel op huisbezoek. Ouders worden verplicht gesteld een aantal keer mee te draaien op de groep.
- Professionele kennis over het signaleren van laaggeletterdheid vergroten (vaak schaamte i.p.v. onwil van ouders).
- Investeren in de ouderrelatie; duidelijk communiceren naar ouders wat de verwachtingen ten aanzien van de ouderrol zijn bij de opvang en op school, ook in contact treden als er iets positiefs te melden is. Organiseren van bijvoorbeeld een inloopochtend, kerslunch voor ouders (verschillende culturen), themabrieven voor ouders. Geen 10 min gesprekken, maar minimaal een half uur.

5. Integrale samenwerking

Bedreigingen:

- De AVG wordt als een belemmering in de overdracht van gegevens van een kind van voor- naar vroegschool of van onderwijs naar zorg ervaren.
- Wetgeving Kinderopvang wordt steeds aangescherpt, met strengere eisen als gevolg. Dit laat minder ruimte voor flexibiliteit.
- Er is nog sprake van incomplete overdracht vanuit de voorschool naar de vroegschool, waardoor ondersteuning voor het kind te laat komt.
- Jammer dat onderzoek in verschillende levensfases/ leeftijdsfases weer opnieuw moet. Dat kost veel tijd en energie.

Kansen:

- Vroegtijdig signaleren en signalen op tijd delen met ouders en andere professionals rondom het kind.
- Duidelijk afspreken wie heeft en houdt de regie op een passend aanbod voor het kind?
- Met betrokken partijen beter afstemmen over beschikbare gelden en deze efficiënter inzetten!
- Onzinnige zorg, zinnig maken!
- Creëer op kindcentrum/schoollocatie meer samenwerking tussen opvang en onderwijs door elkaar vaker te ontmoeten.
- Heb vertrouwen in elkaars kennis en kunde!
- Denken in oplossingen; laat bestaande kaders vallen; laten we samenwerken ten behoeve van kindontwikkeling voorop zetten.

Plenaire afsluiting

Na afloop van de gespreksronde was er nog een korte plenaire terugkoppeling, waarbij diverse deelnemers werden bevraagd op wat voor hen de meest in het oog springende oplossingsrichting was. Er was een positieve energie onder de deelnemers voelbaar en

ook een bereidheid om met elkaar op het thema verder aan de slag te gaan. Erik Wissink, directeur-bestuurder van het SWV Helmond Peelland PO en tevens initiatiefnemer van de conferentie sloot af. Hij gaf aan zich snel met de gemeente Helmond en de stuurgroep Het jonge kind te willen buigen over concrete pilots, waaronder tussenvoorzieningen voor- en vroegschoolse gericht op ontwikkeling en zorg. Er komt dus een vervolg.

Al met al kijken wij terug op een geslaagd congres, met een grote opkomst vol gemotiveerde professionals.

Dank voor jullie aanwezigheid!

